

Misjonsstrategi og

Av Andreas Johansson

Budskapet om Jesus skal nå ut til alle i hele verden. Form og metode kan variere. Av og til kan det være mest inspirerende å satse fullt der det gir størst resultat - andre ganger bare gjør vi "slik vi alltid har gjort". Hvordan komme fram til en god og holdbar misjonsstrategi?

Sr misjonsstrategiene i NT tilbakelagt historie for den hedningekristne kirken? Da Paulus lot Timoteus omskjære "av hensyn til de jødene som bodde i disse traktene" (Apgj 16,3), tolkes det fort som at en skal unngå å provosere menneskene i de kulturene en vil nå, med adiafora. Det er et riktig prinsipp (sml 1 Kor 9,19–23). I en jødisk kontekst er dette direkte overførbart den dag i dag for jesustroende jøder som fortsetter å omskjære guttene sine. Noen velger også å opprettholde de jødiske spisereglene, nettopp av hensyn til jødene som bor i samfunnet rundt dem.

TEOLOGI

Andreas Johansson er stedlig representant for Den Norske Israelsmisjon i Haifa. Han har tidligere vært misjonær i Peru og har bakgrunn som misjonær barn fra Etiopia. Har også arbeidet 4 år som ungdomsprest i Sørum. Johansson har master i teologi fra Fjellhaug Internasjonale Høgskole, hebraisk mellomfag, cand.teol og praktikum fra Menighetsfakultetet.

Også et teologisk valg

Har den hedningekristne kirkens misjonsstrategiske valg fanget opp de underliggende prinsippene som Paulus og de andre lot seg styre av i sine valg?

Flere år etter Jesu død og oppstandelse praktiserte Paulus, hedningenes apostel, nasireereløftet, og han ofret i tempelet (Apgj 21,17–26). Paulus skriver i Rom 14,1–15,3 om samhold i menigheten mellom ulike grupper. Er det nok å si at dette samholdet innebærer at "kristne skal respektere og elske hverandre", eller ligger det også føringer her om at særlig de omskårne (Rom 15,8) og folkeslagene (Rom 15,9–12) skal holde sammen "til Guds ære" (Rom 15,7)? Hvordan henger dette sammen med at Paulus i Galaterbrevet avviser omskjæring av jesustroende ikke-jøder (2,2–6)?

Hvorfor er dette viktig å reflektere over i de menigheter der alle er hedningekristne og det ikke finnes noen av jødisk ætt? Det er ikke bare et viktig misjonsstrategisk valg, men også et teologisk

valg, som blir gjort hvis det å tro på Jesus tolkes som synonymt med å leve så u-jødisk som mulig.

Martin Luther

Det finnes mange eksempler fra kirkehistorien på at en har valgt ikke bare å oppfordre jesustroende jøder til leve u-jødisk. En har gått lenger enn som så. Det finnes kirkemøtevedtak på at prestes som tar imot gaver eller usyret brød av en jøde skal avsettes, og at en kristen som spiser sammen med en jøde, skal settes under kirketukt (sitert i Dallaire s.75 i "Chosen to Follow", Caspari Center). Kirkefaderen Chrysostomos sa at Gud hater jødene og at det er en plikt for kristne å gjøre det samme (sitert i "The Case for Enlargement Theology" s.31, Alex Jacobs). Martin Luther kom med oppfordringer om å brenne synagoger og å ødelegge jødiske hus, etter at han oppdaget at de jøder han forkynte for, ikke ville tro på Jesus (Von der Juden und ihren Lügen). Misjonsstrategisk avviker disse valgene radikalt fra Paulus sine valg.

Strategiene en velger for å spre evangeliet er aldri nøytrale. De bærer med seg teologi, særlig når målgruppen er det jødiske folk. Jesus spiste usyret brød og Paulus fulgte jødiske ritualer, men skal vi ta de eksemplene jeg nevnte fra kirkehistorien på alvor, ville verken Paulus eller Jesus fått plass i Guds kirke.

Tolkningspraksis

Hva slags bibelfortolkning ligger til grunn når kirken ofte har valgt helt andre misjonsstrategier enn å forkynne evangeliet med kjærlighet også for det jødiske folk? En av grunnene er at de versene i den jødiske bibelen som omhandler velsignelse (f.eks. den nye pakt i Jer 31,31–37, som eksplisitt blir gitt til Israel og Juda) ofte tolkes som at de gjelder den hedningekristne kirken, mens avsnitt om fordømmelse og straff (f.eks. sangen om vingården som skal ødelegges i Jes 5,1–7, som omhandler Jerusalem og Juda) ofte tolkes som kun rettet mot det etniske Israel.

De versene vi hedningekristne liker, tolkes lett slik at de handler om et "åndelig Israel", mens de avsnitt vi ikke liker, gjerne tolkes som om de gjelder det etniske Israel. At så Paulus advarer imot nettopp en slik hermeneutikk i Rom

Guds trofasthet

11,17–21, ser ikke ut til å ha gjort nok inntrykk opp gjennom kirkehistorien.

Jødene primære mottakere

Når Paulus skriver at Guds evangelium er en kraft til frelse for hver den som tror, “jøde først og så greker” (Rom 1,16), er det riktig at det må forstås historisk: de første som tok imot evangeliet om Jesus var jøder, mens grekerne og alle vi andre ble invitert etterpå. Men det ligger også et frelseshistorisk prinsipp i “for jøde først”, nemlig at Guds ord - både om dom og frelse - prinsipielt først og fremst er rettet til det jødiske folk (Rom 2,9–10). Fortrinnet ved å være jøde er at “Guds ord ble betrodd dem” (Rom 3,1-2). Profetens og apostlenes budskap må leses og tolkes som at alt først og fremst og i sin helhet er rettet til det jødiske folk. Hedningekristne teologer og bibellesere har ingen rett til å tolke inn seg selv som primære mottakere av profetens budskap og evangeliet om Jesus.

Hedninger sekundære mottakere

Den misjonsstrategiske konsekvensen Paulus drar av dette, selv om han er hedningenes apostel (Rom 15,16; Gal 2,8-9), er at han i hver by oppsøker synagogen og det jødiske samfunnet for å fortelle dem om den jødiske Messias, før han går til hedningene. I hans misjonsstrategi kommer folkeslagene i andre rekke når de inviteres til å tro på Israels Messias, både i prinsipp og praksis. Store deler av den hedningekristne kirken har aldri klart å forsone seg med å være invitert i andre rekke. Det gjelder dem som i kirkehistorien har forlangt og fortsatt forlanger at en jøde som vil tro på Jesus og bli døpt, må avsverge seg alt jødisk først, lik dem som sier at en “messiansk jøde” ikke lenger er en jøde. Men det gjelder også dem som hevder at jødene ikke skal få presentert evangeliet for seg på grunn av alle sår den hedningekristne kirken har påført dem. Men hvordan skulle evangeliet om Israels Messias kunne være gyldig for en hedningekristen, dersom det ikke først er gyldig for Israels folk?

Guds trofasthet

Vi vet i dag at størstedelen av det jødiske folk enda ikke har tatt imot Israels Messias. Det visste Paulus også. De gammeltestamentlige profetene visste også at Israels folk ofte ikke fulgte Guds kall. Hvordan påvirker det Gud at hans budskap og hans Messias blir avvist? Paulus stiller dette spørsmålet, siden han visste at mange i det jødiske folk ikke ville ta imot:

“Men hva om noen har vist seg utro? Kan deres utroskap oppheve Guds troskap? Slett ikke.” (Rom 3,3-4a)

Det underliggende teologiske

spørsmålet her, som også bør få konsekvenser for hele den hedningekristne kirkens misjonsstrategi, er om Gud holder det han lover eller ikke. Er Gud trofast eller ikke?

Når Guds løfter og Israels Messias ikke lenger primært oppfattes som en gave og et tilbud rettet til det jødiske folk, og når det derfor heller ikke lenger blir selvsagt at det jødiske miljøet må oppsøkes først, har den hedningekristne kirken gjort et misjonsstrategisk valg. Den teologiske konsekvensen av dette valget er at troen på Guds trofasthet svekkes. Kan Gud forkaste sitt første folk, er det nemlig heller ikke noe i veien for at han kan forkaste alle andre folkeslag.

Paulus' misjonsstrategi

Paulus sine misjonsstrategiske prioriteringer når han går til synagogen først (Apgj 13,5.14), er ikke et uttrykk for etnosentriske holdninger, men derimot et uttrykk for hans syn på Guds trofasthet og forståelsen av hvem Guds evangelium primært er rettet til. Noen i Paulus sitt eget folk kom til tro på den tiden akkurat som i dag, mens andre protesterte høylydt, akkurat som i dag. Noen i det jødiske folk kastet til og med steiner på apostelen (Apgj 14,5.19–20). Paulus reagerte ikke med å foreslå at jødiske hus og synagoger skulle brennes, tvert om: Han fortsatte å gå til synagogen i neste by også (Apgj 17,1.11–12; 18,4).

Paulus kunne kanskje ha vunnet flere ved å gå direkte til hedningene, men han gikk likevel først til jødene. Han var til og med villig til selv å bli forkastet av Gud for sitt eget jødiske folks skyld (Rom 9,1-3; 10,1). Misjonsstrategien til Paulus er preget av hans syn på Guds trofasthet. Gud har ikke forandret seg.

Paulus sin ekklesiologi er på samme måte preget av at han hadde medarbeidere som ikke var jøder og som ikke var omskåret (Titus), men han hadde også medarbeidere som var blitt omskåret i voksen alder, etter at de kom til tro på Jesus (Timoteus). Ingen skulle tro at en ble frelst ved å følge Moseloven (Gal 2,16), og derfor skulle heller ikke mennesker av hedningeætt som kom til tro på Israels Messias, late som de var jøder. Samtidig kunne Paulus både respektere jøder som levde etter Moseloven og selv følge budene knyttet til tempelet som vi oppfatter som eksklusivt jødiske (Apgj 21,26).

Liksom det bare finnes én Messias, finnes det også bare én Kirke (1 Kor 1,13). I dette fellesskapet må det finnes mennesker med jødisk identitet, for å vise at Gud taler sant og holder sine løfter (Rom 15,8). I denne samme ene Kirke må det også finnes mennesker fra folkeslagene for at Gud skal få ære ved at også hedningene priser Israels Gud (Rom 15,9-12).

Synet vi har på Guds trofasthet preger de misjonsstrategiske og ekklesiologiske valgene vi tar. “Er vi troløse, så er han trofast, for han kan ikke fornekte seg selv.” (2 Tim 2,13)